

Strategisk plan

Furøya

Vedtatt av styret i Furøya IKS 5.6.2023
og godkjent av Tvedestrand
kommunestyre 19.9.2023

Innhold

FORORD.....	2
INNLEDNING.....	3
SAMMENDRAG.....	3
HISTORIKK.....	4
FREDNINGSVEDTAK OG RAMMER.....	5
OMRÅDEBESKRIVELSE.....	6
UTVALGTE KULTURLANDSKAP I JORDBRUKET (UKL).....	10
UTVIKLINGSTREKK OG UTFORDRINGER.....	12
MÅL OG STRATEGIER.....	13
INNSATSOMRÅDE 1: Bygningsvern.....	15
INNSATSOMRÅDE 2: Opplevelser og kvalitet.....	17
INNSATSOMRÅDE 3: Kommunikasjon.....	17
INNSATSOMRÅDE 4: Transport og tilgjengelighet.....	18
INNSATSOMRÅDE 5: Kulturlandskapet.....	19
ØKONOMI.....	22
PRIORITERTE TILTAK.....	23
Bygningsvern.....	23
Opplevelser og kvalitet.....	25
Kommunikasjon.....	27
Transport og tilgjengelighet.....	27
Kulturlandskapet.....	28
Samarbeidspartnere.....	30
Kartutsnitt over bygningene på Furøya.....	32
Stedsnavn på Furøya.....	33
Skjøtselssoner.....	34

FORORD

Furøya ble i 2018 et av tre nasjonalt utvalgte kulturlandskap i Agder. Selv om vi bruker begrepet Furøya, omfatter i praksis det utvalgte kulturlandskapet både Furøya og Hestøya i Tvedestrandsfjorden, da de to øyene er bundet sammen med en liten bru.

Landbruksdirektoratet, Riksantikvaren og Miljødirektoratet så verdiene som lå på Furøya og vi er stolte av å ha blitt valgt ut.

Furøya forvaltes av Furøya IKS som er et interkommunalt selskap hvor Tvedestrand kommune og Agder fylkeskommune er eiere.

Denne strategiske planen er en revisjon av plan fra 2014. Strategisk plan fungerer også som forvaltningsplan for Furøya som utvalgt kulturlandskap

Strategisk plan skal bidra til å utvikle kvalitetene på Furøya fremover. Vi er glade for å ha flere gode samarbeidspartnere i arbeidet. Besøkende til Furøya skal merke at vi ønsker å ta vare på de fredede bygningene, skjøtne slåttemarkene og legge til rette for friluftsliv.

Frem til 1993 var Furøya i privat eie, og utilgjengelig for folk flest. Men nå er øyene til stor glede for Tvedestrand's befolkning, hytteeiere og båtfolket. Både barn, unge og voksne koser seg og setter pris på alle mulighetene Furøya gir for friluftsliv, aktivitet og sosialt felleskap. Furøya bidrar sterkt til markedsføring av Tvedestrand, og vi skal være bevisste på både å ivareta øyene, men også utvikle dem på en god og forsvarlig måte.

Tvedestrand 02.06.23

Marianne Landaas
ordfører

INNLEDNING

Furøya Interkommunale Selskap ble etablert 1. januar 2014 og eies av Agder Fylkeskommune og Tvedestrand kommune. Furøya IKS skal i hht til formålsparagrafen i selskapsavtalen drive og utvikle Furøya for best mulig utnyttelse og drift, for fastboende og besøkende i Tvedestrand kommune.

Furøya IKS ønsker gjennom denne strategiplanen å definere øyas muligheter og utfordringer samt legge opp til et forpliktende løp som utvikler øyas potensiale. Gjennom denne planen skal vi definere muligheter og prioritere innsatsbehov, ønsker og ideer.

Furøya ligger midt i Oksefjorden, tre km fra byens sentrum, og er et verdifullt kulturmiljø og et levende kulturminne. I 2018 ble Furøya og Hestøya innlemmet i den nasjonale ordningen for utvalgte kulturlandskap i landbruket (UKL) – en stor påskjønnelse som viser at det strategiske arbeidet på øyene har lønnet seg.

Øyas sentrale plassering i Tvedestrandsfjorden og mange års tilrettelegging for friluftsliv, gjør at Furøya har høy verdi som friluftsområde. Området har status som statlig sikret friluftslivsområde. Furøya har også flere områder med verdifull natur både på land og i sjøen, som slåttemarker, rik edelløvskog, strandenger og ålegrasenger, men også områder plantet med fremmede treslag. Hele området ligger som LNF-formål i kommuneplanens arealdel.

Målgruppe for planen er alle som ønsker å få et innblikk i hvordan vi ønsker å skjømte og vedlikeholde verdiene på Furøya. Videre er det et mål at planen skal ha en praktisk virkning ved å beskrive tiltak som ønskes utført i årene fremover. For myndigheter skal planen være et utgangspunkt for forvaltningen av tiltak og tilskudd.

Arbeidet med planen er organisert av Furøya IKS. Det er blitt leid inn fagperson, Lisbeth Kismul, som medhjelper i planarbeidet. Landbruksrådgiver i Tvedestrand kommune, statsforvalteren og Agder fylkeskommunes bygningsvernkontor har også vært bidragsytere inn i planarbeidet. Furøya IKS har ført planen i pennen.

SAMMENDRAG

Furøyas beliggenhet, størrelse og innhold gjør den unik som friluftsområde. Den ble i sin helhet tilgjengelig for allmennheten i 1993. Tilgjengelighet og åpenhet er den viktigste premissen for bruken framover. Den store bygningsmassen har fortsatt behov for istandsetting. Bygningene er fredet, og skal derfor restaureres etter antikvariske prinsipper. Hageanlegget og annen kulturmark utgjør en stor del av samlet areal. Også dette skal skjømtes og vedlikeholdes på riktig måte.

De siste årene har kommunen bygget flere store brygganlegg, både på Furøya, Hestøya og Furuholmen. Dette har ført til betydelig økt antall av besøkende, noe som er positivt. Økt besøk stiller også krav til økt tilrettelegging for å unngå unødig slitasje.

Tilretteleggingen skal fortsette etter en systematisk plan hvor fokus på kvalitet er gjennomgående.

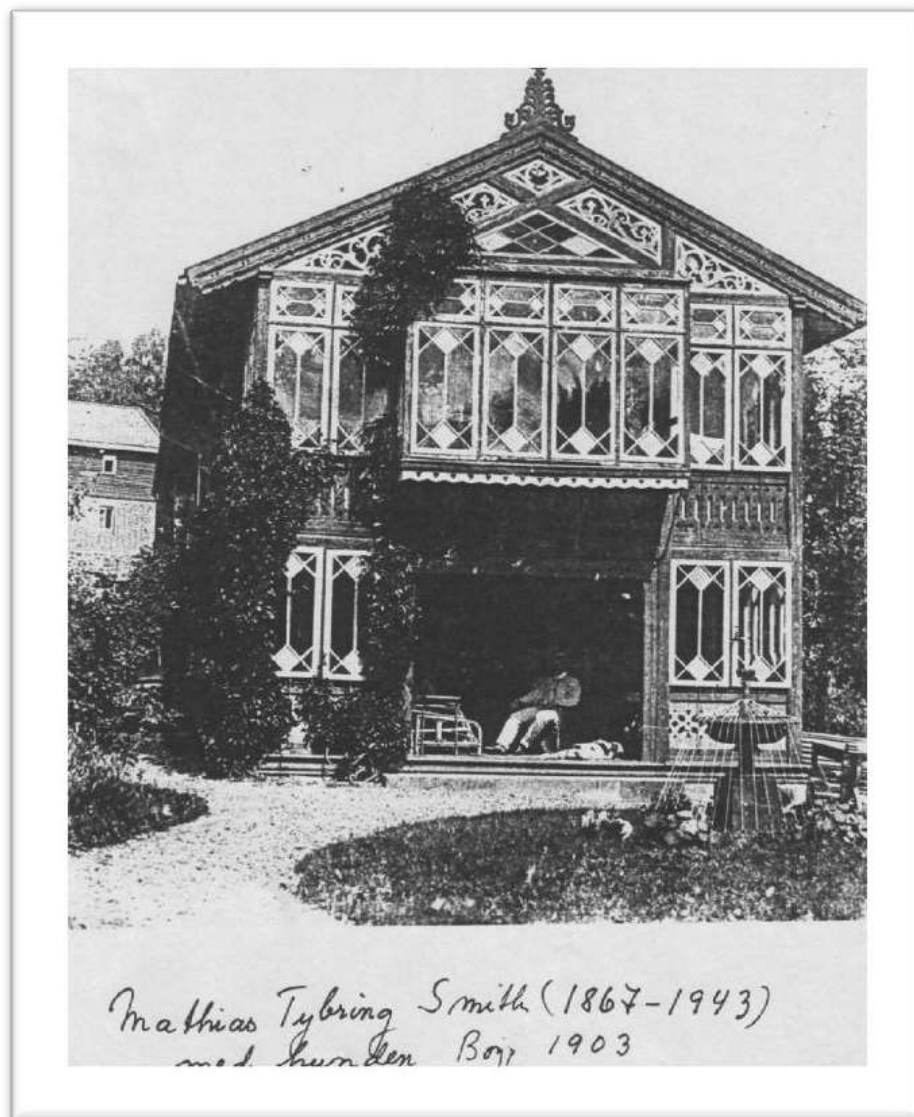
Et ufravikelig premiss er at øyas utearealer skal være tilgjengelig for allmennheten. Etter hvert som bygningene settes i stand skal de tas i bruk av lag og foreninger, skoler og barnehager. Kultur i bred forstand skal ha en sentral plass i aktivitetstilbudet.

HISTORIKK

Furøya består av to øyer, Furøya og Hestøya, som er forbundet med en gangbro over et smalt sund. Vi kjenner ikke historien så mange hundre år tilbake, men mye tyder på at øya var brukt av mennesker så langt tilbake som før kristendommen kom til landet. I 1758 kom den i familien Smith's eie ved at Lars Johansen som ble gift med enken etter Hermann Smith kjøpte Furøya. Stesønnen til Lars, Hermanns sønn, arvet så Furøya, og øya ble i slektens eie fram til 1940.

Smithene brukte øya som sommersted og ved hjelp av en forpakter drev de med husdyrhold og jordbruk. I deres tid ble mesteparten av kulturlandskapet skapt, og alle bygningene kom til, en etter en. De fleste bygninger ligger på Furøya, bare båthuset er plassert på Hestøya. I en lang periode var Furøya den største jordbrukseieendommen i gamle Dypvåg kommune. Øya var i privat eie frem til 1993.

Da Miljøverndepartementet kjøpte øya i 1993 ble alle bygninger og hageanlegg lagt under Riksantikvaren, mens Tvedestrand kommune fikk ansvar for kulturlandskap og tilrettelegning av friluftsliv. Det er lagt ned mye arbeid i istandsetting av bygninger, murer og brygger i de senere år. Det er også utført store jobber ifbm restaurering/istandsetting av skjøtselsavhengige naturtyper og fjerning av fremmede treslag.

FREDNINGSVEDTAK OG RAMMER

Furøya og Hestøya ble [fredet](#) med hjemmel i lov om kulturminner av 9. juni 1978 nr 50 § 15 og § 19 i januar 2002. Fredningsvedtaket omfatter hele Furøya og Hestøya med samtlige bygninger. Etter at eiendommen er overført til Furøya IKS er forvaltningen av bygninger og anlegg tillagt Agder fylkeskommune. I fredningsvedtaket står det bl.a.:

«Formålet med fredningen er å bevare Furøya som et kulturminne som viser den historiske utviklingen fra marginal gårdsdrift, via hogge- og lagerplass for tømmer, til dagens fritidsanlegg med friluftsliv, og å belyse viktige sider ved norsk bygningshistorie.»

I avtalen om overdragelse av Furøya 98/4 fra Riksantikvaren er det et vedlegg om servitutter for utnyttelsen av eiendommen - Furøya IKS er nåværende hjemmelshaver - som er tinglyst som heftelser på eiendommen:

Allmennhetens tilgang til eiendommen

Allmennheten har full tilgang til alt uteareal på eiendommen inkludert gressplen og annen innmark, hele året.

Brygger

Allmennheten har tilgang til bruk av alle bryggeplasser på eiendommen, bortsett fra to bryggeplasser som reserveres for eier.

Toalettadgang

Allmennheten skal sikres toalettadgang på eiendommen i sommersesongen.

Utleie

Bortfeste, eller utleie utover tre – 3 – år er ikke tillatt uten samtykke fra Riksantikvaren.

Samtykke til videre avhending

For å sikre at eiendommen skal være mest mulig tilgjengelig for allmennheten, kreves det samtykke fra Riksantikvaren til helt eller delvis videresalg eller annen avhending.

Furøya og Hestøya, gnr. 98 bnr. 1, har status som «Statlig sikret friluftslivsområde» og er omtalt i Forvaltningsplan for statlig sikrede friluftslivsområder utarbeidet av Tvedestrand kommune, vedtatt i kommunestyret og godkjent av Agder fylkeskommune. Furøya IKS forvalter denne eiendommen på vegne av, og sammen med, Tvedestrand kommune, som gjennom sikringsprosessen har tatt på seg drifts- og tilsynsansvaret av området.

I 2018 fikk øya status som Utvalgt kulturlandskap i landbruket (UKL). Dette er en ordning bygd på frivillighet hos grunneier, herunder Furøya IKS og Miljødirektoratet. Ordningen har som formål å sikre verdier knyttet til landskap, biologisk mangfold, kulturminner og kulturmiljøer.

OMRÅDEBESKRIVELSE

Furøyas beliggenhet i Tvedestrandsfjorden øst i Agder

Kulturminner

Det som først slår en ved innseiling til Furøya fra syd, er det idylliske, men samtidig mektige inntrykket av store bygninger plassert i et hagelandskap med dimensjoner som ikke er så vanlig å se på våre trakter. Alle de 8 bygningene er fra slutten av 1800-tallet. (En oversikt over bygningene er vist i vedlegget til slutt i denne planen.) Hovedhuset og Gjestehuset er mest i øyenfallende der de ligger med langsiden ut mot vannet. Bak bygningene er det en terrassert hage, hvor en på den øverste delen kan plukke epler, plommer og kirsebær fra trær som etter hvert har kommet i sin siste livsfase.

Inne i skogholtet bak Marens hus ligger restene etter tennisbanen hvor damene spilte i sine plissèskjørt på 1930-tallet. Lunt inne mot fjellet plasserte Smithene jordkjelleren, et bygg hvor både vegger og tak er i stein. Bakerste del av jordkjelleren ligger delvis inn i bakken.

Lenger inne på øya ryddet forfedrene jordene for stein. Med disse bygde de opp steingjerder rundt

det som da ble dyrket mark. Typisk for sørlandskysten ligger jordsmonnet i renner og forsengkninger mellom knauser og annen skrinne mark. På Furøya og Hestøya var det på det meste ca. 50 da med dyrket mark og ca. 1,6 km med steingjerder. To steder sentralt på Furøya finner vi rennegarder. Dette er doble steingjerder som fungerte som ledegater for kuene. Mellom og langs dyrkingsteigene snor det seg fram flotte, oppmurte veier. Til sammen er det ca. 3,6 km med veier og stier på øyene.

Furøya og Hestøya forbindes med en bro over Panamakanalen. Hovedveien går fra husene, tvers over Furøya, videre over broen og bort til Dampskipsbrygga (også kalt Melkebrygga) på Hestøya hvor dampbåten la til.

Den dyrka marka er et dominerende element i kulturlandskapet. Da det aktive jordbruket opphørte på 1960-tallet ble om lag halvparten av den dyrka marka plantet til med fremmede treslag. I dag er svært mye av denne skogen fjernet igjen. Slåttemarka som fortsatt lå åpne grodde etter hvert til med naturlig vegetasjon i tiden fram mot årtusenskiftet. Det er satt i gang et systematisk arbeid med å gjenskape det gamle kulturlandskapet. I dag er mange av jordene igjen ryddet og åpnet opp. Det er gledelig å se at plantelivet fra den gangen engene ble slått i stor grad har reetablert seg.

Totalbildet med åpne jorder, steingjerder og veisystem viser hvordan et småskala jordbruk framsto for 100 – 200 år siden.

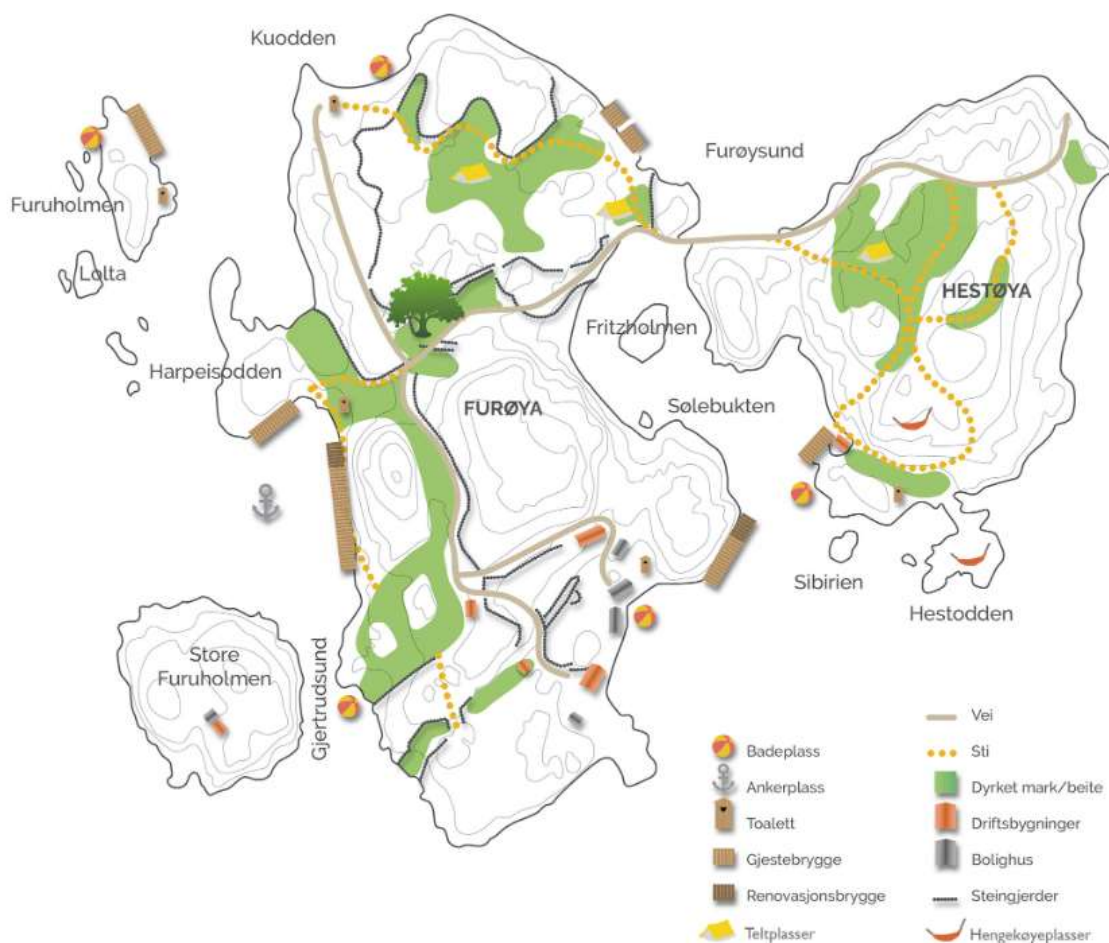
Friluftsverdier

Da Smithene kjøpte øya i 1758 var det ikke for å bo der. Stedet ble gjennom de første 100 år utviklet som et feriested for den innflytelsesrike og mektige familien. Smithene var trendsettere hva angår friluftsliv her i distriktet. Barna brukte hele øya og omkringliggende fjord til lek og moro. Hele familien tok turer i motorbåten Storetutle helt ut til de ytterste skjærene. Så lenge øya var i privat eie, fram til høsten 1993, var øya meget privat. I dag ligger det en klar forutsetning for nye eierne at alt utomhus skal være tilgjengelig for allmennheten til enhver tid.

De naturgitte friluftsverdiene ligger først og fremst i opplevelsen av kulturlandskapet. En spasertur langs stier og veier hvor grenene fra store, monumentale eiketrær henger over åpne glenner og jordteiger gir ro i sinnet. De jordene som er noenlunde flate kan brukes til lek og ballspill. Mange overnatter i telt på Furøya eller Hestøya.

Båtfolket har fått øynene opp for stedets kvaliteter. De siste årene er det bygget fem store gjestebrygger hvor båtene ligger trygt natten over. Her kan de kose seg med grilling i

solnedgangen og gå måneskinnsturer på øya. I flere lune viker finner man små sandstrender hvor de minste kan bade trygt.

Naturverdier

Også naturverdiene hører tett sammen med kulturlandskapet. En [skjøtselsplan](#) utarbeidet i 2013 av Bioforsk v/Ellen Svalheim viser at landskapet huser flere naturtyper av nasjonal verdi som hører hjemme i kategorien A – svært viktig.

Det gjelder Fjøshagen, en lågurtslåtteeeng hvor flere «gamle» arter har dukket opp igjen etter at enga er ryddet og skjøttet. Videre finner vi naturtypen Rikt strandberg langs sydkrenten av Furøya. Denne karakteriseres som en stor og velutviklet lokalitet. Og til slutt naturtypen Strandeng og strandsump på Hestodden.

Store, gamle og eventuelt hule eiketrær er av Miljødirektoratet definert som en egen naturtype. Dette fordi et utrolig høyt antall andre arter bruker disse trærne som tilholdssted hele eller deler av sitt liv. På Furøya er det over et dusin slike trær, hvor eika ved Grindekra midt på Furøya er den mektigste av alle med sine 4,5 m i omkrets.

Ser en på Furøya og Hestøya med et blick ovenfra, er det nok mangfoldet som blir fellesnevneren for naturverdiene. Kulturlandskapet, svabergene, småstrendene, skjellbankene på strendene, kjempetrær, «villmark» og fremmede treslag.

I 2022 utarbeidet [Biofokus en skjøtselsplan](#) for oppfølging av tradisjonell slåttemark som utvalgt naturtype. Denne vil hjelpe oss i videre arbeid med både skjøtsel og restaurering av gamle slåttemark.

Næring

Historisk var jordbruk den næringen som var mest betydningsfull på Furøya. 50 da med dyrket mark var mye i sørlandskystens kupert landskap. Av husdyr vet vi at de hadde hest, ku, sau, geit, gris, høner og kaniner. En kort periode etter 2. verdenskrig ble det drevet pensjonat på øya. I seilskutetiden lå det skuter fortøyd vinterstid her ute og ventet på isfri fjord og vind fra nordvest slik at de kunne komme ut til åpent hav. Tomta, som er halvøya syd for Marens hus, ble brukt til opplag av tømmer.

Siden ca 2010 har det beitet sauer og geiter på øyene. Dette er et viktig tiltak i skjøtselen av kulturmarka. Skjøtselsplanen regulerer beitinga på en faglig forsvarlig måte.

I dag og framover ligger mulighetene for næringsutøvelse først og fremst i sommerrestaurant, utleie av rom samt ulike typer arrangement.

UTVALGTE KULTURLANDSKAP I JORDBRUKET (UKL)

Strategisk plan Furøya 2023 er også å anse som områdeplan for Furøya som Utvalgt kulturlandskap i jordbruket. I Norge er det 51 utvalgte kulturlandskap i jordbruket. Tre av disse er i Agder og Furøya er ett av dem.

Formålet med tilskuddsordningen for Utvalgte kulturlandskap er å bidra til å sikre verdier knyttet til landskap, biologisk mangfold, kulturminner og kulturmiljøer, herunder sikre langsiktig skjøtsel og drift.

Landskapet på Furøya med bygninger, steingjerder, ferdselsveier og slåtteeenger er blitt til gjennom bruk av arealer gjennom lang tid. Helheten av gårdstun og inn- og utmark i åpne og varierte jordbrukslandskap er resultat av den samlede aktiviteten. Disse verdiene er avhengig av fortsatt bruk, skjøtsel og vedlikehold for å opprettholdes. Furøya IKS ønsker å ta vare på naturmangfoldet og kulturhistorien gjennom drift, skjøtsel og vedlikehold. Støtte fra den tverrfaglige nasjonale UKL-ordningen er et viktig bidrag i denne sammenheng.

Tilskuddsordningen har egen forskrift <https://lovdata.no/forskrift/2019-12-18-2024>

Les mer om Utvalgte kulturlandskap i jordbruket på Landbruksdirektoratet sine nettside [Utvalgte kulturlandskap i jordbruket - Landbruksdirektoratet](#)

Landbruksdirektoratet sin omtale av Furøya kan leses her [Furøya - Landbruksdirektoratet](#)

Arbeidet med Furøya som Utvalgt kulturlandskap følges i det daglige opp av Furøya IKS sitt sekretaria. Videre samarbeider vi og har dialog med den regionale arbeidsgruppa for Furøya UKL, dvs. Statsforvalteren i Agder, Agder fylkeskommune og landbruksrådgiver i kommunen. Statsforvalterens landbruksavdeling v/Ellen Synnøve Eskeland er sekretær for arbeidsgruppa. Sammen med landbruksrådgiver og miljørådgiver i kommunen utredes og forberedes tilskuddssøknader. Statsforvalteren avgjør tilskuddsvedtak, fordi kommunen gjennom sitt eierskap i Furøya IKS er inhabile til å avgjøre tilskuddssaker.

Området som er omfattet av UKL, ca 270 daa.

Før- og etterbilde fra restaurering av skjøtelsavhengig naturtype. De fremmede treslagene måtte vike for restaurering av Hestøjordet. Foto: Anders Oppegård (før) og Oskar Puschmann (etter).

UTVIKLINGSTREKK OG UTFORDRINGER

I dagens samfunn bruker vi bil når vi skal rundt på aktiviteter og vi kjører «til døren». Både når vi skal på jobb, på hytta og til båten, parkerer vi så nærme som mulig. Vi frakter våre barn til venner, til skolen og på trening slik at de skal slippe å gå. Bilen har endret oss, der vi tidligere ofret oss for deltakelse så forventer vi nå effektivitet og tilrettelegninger overalt hvor vi skal. Vi har ingen tid å miste.

Legger man det nye atferdsmønsteret til grunn ser vi klare utfordringer ved Furøya. Furøya er uten broforbindelse, ei heller finnes det i dag fast båtforbindelse foruten 6-8 sommeruker. Vil vi gitt disse betingelsene ha reell mulighet til tilby de samme opplevelser på Furøya som på land? Hvordan skal vi kunne gi opplevelser på Furøya vinterstid hvis vi ikke kan komme oss dit? Skal Furøya kun være et sommersted? Er det kun de mange båteierne som skal kunne få oppleve Furøya? Eller skal vi si at nettopp det å komme seg ut på en øy kan være det eksklusive som vil lokke flere dit? At dette kan bli Furøyas store pluss?

De overordnede utfordringene ved å utvikle og drive Furøya i tråd med målsettingene til Furøya IKS, Riksantikvaren, UKL og statlig sikrede friluftsområder kan kort oppsummeres med følgende kulepunkter:

- Bygningsvern (Istandsetting og bruk av bygningene)
- Opplevelser og kvalitet (Arena for kunst-, kultur- og naturopplevelse)
- Kommunikasjon (Formidling og samfunnskontakt)
- Transport og tilgjengelighet
- Kulturlandskapet (Restaurering og skjøtsel)

MÅL OG STRATEGIER

Målsetting med den strategiske planen er å gi en status for hvordan Furøya fungerer i dag, og vise de muligheter som finnes for Furøya i et fremtidig perspektiv. Strategiske valg er i denne sammenheng nødvendig for å sikre rett fokus og ønsket retning for arbeidet. Strategiske valg vil igjen nedfelles i de innsatsområder som planen fokuserer på. Det har i denne sammenheng vært viktig å legge opp et forpliktende løp som utvikler øyas potensiale, samtidig som kultur- og naturverdiene ivaretas.

Selskapsavtalen for Furøya IKS § 3 sier:

Selskapets formål

Å overta og utvikle bygningsmasse, bygningsmiljø og eiendommens kulturlandskap tilknyttet Furøya gnr 98 bnr 4 til glede for allmennheten.

Selskapet skal formidle kunnskap og skape interesse for Furøya og legge til rette for en bruk av eiendommen som sikrer en forsvarlig utnyttelse i tråd med fredningsbestemmelsene for eiendommen. Selskapet skal sikre allmennheten tilgang til eiendommen.

Selskapet kan inngå samarbeidsavtaler med kommuner, selskaper og virksomheter når dette bidrar til å oppfylle selskapets formål.

Forskrift om tilskudd til tiltak i Utvalgte kulturlandskap (UKL) sier:

Formålet med tilskudd til tiltak i Utvalgte kulturlandskap er å bidra til å sikre verdier knyttet til landskap, biologisk mangfold, kulturminner og kulturmiljøer, herunder sikre langsiktig skjøtsel og drift.

Hovedfokus for perioden er å følge retningen Furøya har i dag, med vekt på etterlevelse av formålene i selskapet og forskrift om tilskudd til Utvalgte kulturlandskap i jordbruket og verdensarvområdene Vegaøyen og Vestnorsk fjordlandskap.

Formålene sitert over er i stor grad sammenfallende. Det samme gjelder for gnr. 98 bnr. 1, omfattet av UKL og statlig sikrede friluftsområder (forvaltet av Furøya IKS). I bunnen ligger formålet med fredningen nevnt i eget kapittel.

Målet vil hele tiden være å stadfeste Furøya som en destinasjon for opplevelse av en bevart og levende kulturhistorie, både i lokalt, regionalt og nasjonalt henseende. Arbeidet skal følge et planverk og skal se til kompetente faginstanser for god rådgivning innenfor øyas mange fagfelt.

Følgende kulepunkter er eksempler på sentrale aktiviteter og funksjoner, som er etablert og kan videreutvikles på Furøya:

- Sommerrestaurant
- Romutleie (vår-sommer-høst)
- Kulturaktiviteter (inne og ute)
- Naturlig samlingssted for lokale lag og foreninger
- Barnehage-skole
- Møtefasiliteter
- Naturopplevelse og friluftsliv
- Info-senter for Furøya og kystkultur, herunder også UKL

Med disse punktene som bakgrunn, følger neste tabell for å vise til hvor langt disse aktivitetene og funksjonene er kommet i dag. Denne tabellen kan være et greit utgangspunkt for vurderinger innenfor innsatsområdene videre i planen.

Aktivitet	Status	Neste periode
Sommerrestaurant	Veldig populært. Drift siden 2014.	Fortsette utleie til restaurantdrift.
Romutleie	Aust-Agder Turistforening (AAT) har 26 sengeplasser på Furøya i dag, fordelt på Forpakkerboligen og Gjestehuset. Tilbudet blir stadig mer populært, og vi ser en økende trend av antall besøkende. Åpent for leie medio mai – september.	Fortsette det gode samarbeidet med AAT. Forlenge sesongen er et mål.
Kulturaktiviteter	Kystkulturuka (KKU), Den store låven blir også tatt i bruk.	Fortsette med KKU og legge til rette for mere bruk av Den store låven, både for KKU og ellers.
Samlingssted for lag og foreninger	En del benytter restauranten, ellers lite.	Låvene kan være aktuelle her. Vi bør gå mer aktivt ut.
Barnehage-skole	Flere barnehager har noen turer til Furøya ilt året, flere skoleklasser har faste turer med overnatting.	Skape en enda mer spennende arena for barn/ungdom som kommer på besøk; formidling, lek etc Aktivt gå ut til skolene med informasjon
Møtefasiliteter	Lite av dette	Den store låven får eget møterom som kan benyttes internt og eksternt
Naturopplevelser og friluftsliv	Mye besøk til Furøya, spesielt sommersesong. Turmulighetene gjennom natur- og kulturmark er høyt verdsatt. Her finnes viktige biologiske verdier. Båtliv, bading mm foregår over det hele. Bryggene vi har bygd er veldig populære.	Opprettholde og vedlikeholde tilbudet slik det er i dag. Drive god skjøtsel av skjøtelsavhengige naturtyper i tråd med skjøtelsplaner.
Infosenter for Furøya og kystkultur	Det har blitt produsert en del informative skilt som forteller om historikk og kultur	Sette av rom i den gamle låven for utstilling av gjenstander og formidling av Furøyas betydning og historikk. Noe formidling kan også tilpasses i Den Store Låven, som f eks bilder og tekst.
Samlingssted for fagmiljøer	Det har vært noe opplæring og kurs på Furøya tidligere	Det finnes et potensial i kurs/foredrag av og for fagmiljøer mtp tradisjonshåndverk, byggekultur, natur, kulturlandskap etc.

		Gode initiativ må vurderes fortløpende.
Utleie av selskapslokale	Den store låven har et stort og fungerende selskapslokale. I de to foregående årene har dette lokalet vært fullbooket, primært til bryllup og jubileer. Juli måned er forbeholdt kulturarrangement.	Videreføres.

INNSATSOMRÅDE 1: Bygningsvern

Istandsetting og tilrettelegging av bygninger skal bidra til at flest mulig får lyst og anledning til å besøke og oppleve stedet. Som et bidrag til å skape positive opplevelser på øya skal kulturlandskapet tilbakeføres og opprettholdes slik det var i øyas storhetstid på begynnelsen av 1900-tallet.

Stikkord for opplevelse er mat – kultur – natur.

Bygningene istandsettes etter antikvariske prinsipper etter råd og veiledning fra kulturminneavdelingen i Agder fylkeskommune.

På Furøya er det i alt 8 bygninger pluss båthus på Hestøya.

	Grunnflate [m ²]	Totalt areal [m ²]
Hovedhuset	170	298
Gjestehuset	96	197
Marens hus	37	37
Forpakterbolig	55	75
Gamle låven	180	245
Store låven	220	564
Vognskjul	67	67
Jordkjeller	12	12
Båtbu	55	55
<i>Sum</i>	<i>892</i>	<i>1550</i>

Hovedhuset. Er i stor grad restaurert, men noen rom gjenstår. Har behov for utskifting av flere takrenner, vannbord enkelte steder, bunnstokk i deler av glassverandaen inkl. noe gulv og panel her, grunnmur må utbedres enkelte steder, og ellers vanlig vedlikehold. Bør males på nytt innen neste 2 år.

Gjestehuset. Fullstendig restaurert, innvendig og utvendig. Vil trenge jevnlig vedlikehold, noe maling etc. Løsning for rekkverk bør sees på for å unngå «vannfelle» her. Bør males på nytt innen neste 2 år.

Marens hus. Trenger utvendig vedlikehold, men er innvendig i tilfredsstillende stand. Flere vinduer må restaureres og grunnmur må repareres enkelte steder. Takrenner og taktekking er av dårlig kvalitet og bør vurderes.

Forpakterbolig. Restaurert og i god stand.

Gamle låven. Nylig skiftet ut dårlig kledning og malt disse. Bør få et strøk på resten innen 2 år. Har en del slitasje innvendig som kan utbedres.

Store låven. Bygningen er totalrestaurert og er nå i bruk som kultur- og selskapslokale. Gjenstår WC

oppe, kjøkken og møte-/formidlingsrom. 4 WC i kjeller byttes ut i la perioden, slik at det blir flere fellestoiletter og muligens betalingsdusjer.

Vognskjulet. Istandsatt utvendig. Gulvet trenger fornying og vinduer restaureres og settes tilbake.

Jordkjelleren. Totalt restaurert og fremstår i dag meget pent. Dør må settes inn. Takstein og mønepanner må ha jevnlig utskifting, trær i bakkant må holdes nede og beitedyr bør holdes vekk fra taket.

Båthuset. Står på pilarer av sementblokker som har blitt utsatt for betydelige setninger. Bør rettes opp, tette tak, skifte dårlig kledning og grave bort masser som har bygget seg opp imot østvegg. Vinduer og dører/porter er ødelagt.

Bruk av bygningene og næringsvirksomhet

Hovedhuset. Brukes til restaurantdrift og overnatting for ansatte. Bruken videreføres.

Gjestehuset. Har blitt rustet opp og fungerer nå som utleieenheter. Disponeres av Aust- Agder Turistforening. Bruken videreføres.

Marens hus. Disponeres av Tvedestrand kommunes personalforening. Vurderes avsluttet for å gi plass til annet som passer bedre til selskapets formål.

Forpakterbolig. Restaurert i fellesskap med Aust-Agder Turistforening til utleie. Bruken videreføres.

Gamle låven. Øvre etasje i Den gamle låven har et stort potensial til formidling av Furøyas historie som et dagsbesøksenter, samt utstillingsrom og arbeidsrom for et utvidet kulturtilbud på øya. Leiligheten kan være en resurs for turistforeningen mtp hyttevert, overnattingssted for arbeidere eller andre i kortere perioder. Øvrige arealer i nedre del av bygget videreføres med den bruken det har i dag. Mer sambruk av rom kan være aktuelt.

Store låven. Primært et kulturhus; konserter, fagseminarer, konferanser etc. Mottakssted for skoleklasser, besøksgrupper o.l. Leies ut til selskaper og private arrangementer når lokalet er ledig. Toaletter og betalingsdusjer i kjelleren er et mål.

Vognskjulet. Lagerbygg for maskiner og verktøy. Behov for strøm.

Jordkjelleren. Ikke i bruk.

Båthuset. Brukes ikke til noe i dag. Bygget bør benyttes til noe som tjener et formål for besøkende.

Teknisk infrastruktur

Furøya har en godt fungerende infrastruktur og det må kontinuerlig arbeides med å opprettholde dette. Nødvendig utskifting og reparasjon må gjøres ved behov.

Vann

Vannforsyning skjer via kommunal vannledning fra Skibboldalen på landsiden. Mellom Hovedhus og Gjestehus er det nedgravd en fordelingskum. Herfra går det vannledninger ut til alle bygningene hvor det skal oppholde seg mennesker. Ledningsnett er ikke dimensjonert til å betjene eventuelle overrissingsanlegg.

Kloakk

Fra alle bygninger som har vann går det kloakkrør til en pumpestasjon ved siden av spredekummen for vann. Kloakken pumpes inn til kommunalt renseanlegg ved Tangen. I takt med at besøkstallene stiger hvert år, så er det inngått serviceavtale som inkluderer utrykning med leverandør av kloakkstasjon.

Strøm

Alle bygg har tilstrekkelig med strøm. Hovedhuset har uttak som muliggjør større konserter i hageanlegget. Den gamle låven er eneste bygg som har forsyning fra luftspenn. Vognskjulet har ikke strøm.

INNSATSOMRÅDE 2: Opplevelser og kvalitet**Arena for kunst-, kultur- og naturopplevelser**

Det er ønskelig å få ut enda mer av låvenes potensial mtp utstilling, oppvisning/konsert, formidling av kystkultur og historie mm. Her bør det startes konkrete prosjekter og aktivt søke/etterlyse passende konsepter. Innkommende initiativer må oppmuntres.

Tilrettelegge for at Kystkulturuka fortsetter å benytte hageanlegget til konserter. Være åpen for andre aktører/arrangement, skoler og barnehager, kunst i landskap o.l.

Friluftsliv og naturopplevelse

Tilrettelegging for aktiviteter på øya kan være en god måte å gjøre opplevelsen av Furøya mer fullendt, spesielt mtp barn og ungdom. Gode barndomsminner og assosiasjoner til Furøya, vil på sikt kunne styrke omdømmet. Eksempelvis videreutvikling av frisbeegolf, volleyballnett og vedlikehold av strendene, evt etablere en ny strand, stupebrett etc.

Vedlikehold av veg- og stinett er viktig for å gjøre alle kvaliteter på Furøya tilgjengelig. Dette vil også minimere unødig slitasje i kultur- og naturmark. Det er mange som benytter Furøya som til turgåing og trim, dette er positivt for folkehelsen.

INNSATSOMRÅDE 3: Kommunikasjon**Formidling og informasjon**

I dagens åpne samfunn er vi mer opptatt av å «snakke med» mottakerne enn å «snakke til» mottakerne. Med andre ord oppleves kommunikasjonen som mer troverdig og effektiv der det inviteres til dialog mellom avsender og mottaker. Dette er imidlertid krevende da det bør gis respons på spørsmål/kommentar innen rimelig tid.

Informasjon, medieomtale og dialog

Å bygge solid omdømme rundt Furøya som opplevelsesarena innebærer at det planlegges en strategi med en miks av informasjon, medieomtale og brukerdiallog.

Omdømmet bygges av hvordan folk opplever Furøya

Det vil være viktig å informere om Furøyas spesielle kvaliteter, men omdømmet bygges av den opplevelsen folk har av Furøya, og den omtalen Furøya kan oppnå ved at Furøya IKS opprettholder et godt forhold til offentligheten.

Troverdig informasjon og positiv dialog

Det må være samsvar mellom det som sies om Furøya og det folk faktisk opplever ved å gå i land på øya. Informasjon med høy kvalitet på innhold og form har stor verdi, og positiv omtale i pressen og i sosiale medier får man etter fortjeneste. Derfor blir redaksjonell omtale oppfattet som troverdig. Det er lett å tro på det som kommer fra en utenforstående part som leseren har tillit til, og slik er det også med innholdet i sosiale medier: «folk sier at ...»

Furøya IKS satser på:

God informasjon gjennom tradisjonelle kanaler: avisartikler, annonsering, brosjyrer, opplevelseskart og infotavler.

Egen hjemmeside som er mobiltilpasset og med funksjon som inviterer til dialog med brukerne; leseren inviteres til å kommentere, være aktiv bidragsyter i form av tekst og bilder som synliggjør brukerens positive opplevelser. **Redaksjonell omtale i lokal- og regionsavisene** gjøres man fortjent til gjennom gode arrangement som har nyhetsinteresse. Redaksjonell spalteplass gis der man er tilbyder av artikler med innhold som har faglig og/eller nyhetsverdi for den allmenne avisleser.

Eget mediebibliotek med utvalgte kvalitetsbilder som fritt kan brukes av alle medier.

Tilstedeværelse i sosiale medier ved egen side på Facebook og egen konto på bildedelingstjenesten Instagram, hvor bilder som merkes med en knagg (såkalt hashtag) #furøya «strømmes» fra Instagram til Furøyas hjemmeside. Resultat: Et mangfoldig og ekte «hverdagsalbum» på Furøyas hjemmeside og på Facebooksiden.

QR-kode-teknologi på infotavler med tilleggsinformasjon. Bør ikke skiltes for mye ute, men konsentrere informasjon i låvene og evt i restauranten og båthuset.

INNSATSOMRÅDE 4: Transport og tilgjengelighet

Båt

Transport til Furøya har fått et nytt og etterlengtet tilbud i 2022. Ragg AS har satt opp rutebåt i sommerukene som kan ta fem personer til og fra Furøya ifra Tvedestrand sentrum, en gang i timen. Dette tilbudet ble svært godt tatt imot. Det er for Furøya IKS et ønske og et mål at dette tilbudet skal opprettholdes.

Skoleklasser, barnehager og andre grupper med mennesker som tar kontakt, har vi ved flere anledninger fått ordnet skyss av Tvedestrand kommunes Skjærgårdstjeneste. Dette er veldig positivt, men må vurderes fortløpende mtp konkurrerende båtselskap.

Brygger

Det har ilar det siste tiåret blitt bygd en del brygger på Furøya og Hestøya, siste i Furøysund på drøye 25+30 meter. Det må bli opp til styret og vurdere om det er behov for flere besøksbrygger på Furøya/Hestøya.

Bryggefronten foran bygningene har blitt delvis satt i stand, der bolverket ble fornyet foran Gjestehuset og Hovedhuset. Tidligere gikk denne bryggefronten vider i sørlig retning bort til Ankerpynten ved Marens hus. I dag er det ingenting igjen av treverket i denne bryggefronten, men

steinene som var bakfyll ligger delvis utrast i fjæra – fremkommeligheten langs sjøfronten her er deretter.

Dampskipsbrygga og Margits brygge har begge potensial til å bli fungerende brygger, både for besøkende og til skjøtsel av eiendommen. Dampskipsbrygga kan egne seg godt til besøk av større båter under arrangement e.l., eksempelvis Boy Leslie eller Svanen.

Veier på Furøya

Veiene er svært viktige for tilgjengelighet til Furøyas mange kvaliteter. Mer besøk og skjøtsel gir større slitasje på veiene, og for god tilgjengelighet må disse vedlikeholdes kontinuerlig.

Universell utforming må etterstrebes der det er mulig.

INNSATSOMRÅDE 5: Kulturlandskapet

Furøya er del av den nasjonale ordningen for utvalgte kulturlandskap i landbruket (UKL). Dette er en fjær i hatten som vi kan være utrolig stolte av. Med denne ordningen følger også et stort ansvar for god skjøtsel av områdene, og en faglig forankret prioritering av tiltak.

Dyrket mark/naturtyper

Kulturlandskapet skal tilbakeføres og skjøttes i tråd med forvaltningsplan [Bioforsk Rapport nr 160 2013](#) og [Biofokus rapport 2022-047](#).

Naturtyper på Furøya/Hestøya. Rødt er utvalgte naturtyper; slåttemark og hule eiker. Grønt på land er rik edellauskog, strandeng og strandsump, og rikt strandberg. Øyene er omgitt av lokasjoner for bløtbunnsområder i strandsonen og ålegrassamfunn, lys grønt. Kartutsnitt fra naturbase.

Hageanlegget

Totalt areal på hageanlegget er ca 10 da. Det mest iøyenfallende er de store plenene og ikke minst hagemurene. Hagemurene og en av veimurene ned mot hageanlegget har blitt restaurert de siste åra og fremstår nå meget flotte.

Foran Den Gamle Låven og Forpakterboligen ligger hagemurer som har behov for restaurering. Deler av veimurene opp mot Den Store Låven bør også vurderes innenfor planperioden.

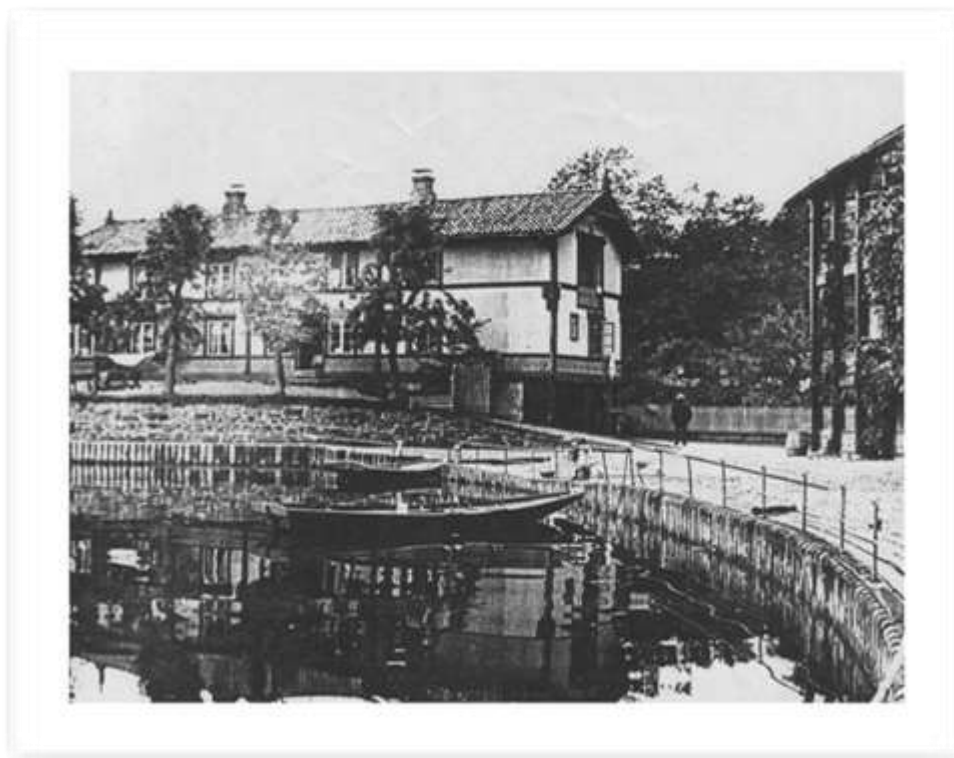
Enkelte steder som mellom Hovedhuset og Gjestehuset, bak Den Gamle Låven og under verandaen på Gjestehuset kan en se spor etter belegningsstein/gatestein. Disse bør fram i dagen igjen.

Den gamle frukthagen er nesten forsvunnet, og dagens rester av denne er i dårlig forfatning grunnet alder. Reetablering av steds- og tidstypiske frukttrær er et mulig prosjekt. Plassering av trær må ta hensyn til hagemurer og naturtyper. Prydbusker og stauder kan også være interessante for et slikt prosjekt.

Bryggeanlegget

Gamle bilder viser et bryggeanlegg som ser noe forskjellig ut fra dagens. Vår målsetting må være å holde dagens bryggeanlegg i stand. Det utsettes hele tiden for utvasking og stokkene råtner. «Dypvannsbrygga» er også ferdig restaurert.

Bryggefronten videre sørover, mot Ankerpynten, bør restaureres.

Tennisbanen

Tennisbanen er ryddet for jord og vegetasjon. Området mellom tennisbanen og sjøen mot syd åpnes opp. Skader i banedekket kan være svært vanskelig å reparere og må i tilfelle vurderes av sakkyndig. Dette må vurderes opp mot en evt. bruk.

Steingjerdene

Vi har mange løpemeter med steingjerder som bør repareres. Denne typen arbeid bør utføres av fagkyndige håndverkere. Noe kan også gjøres i forbindelse med kurs. Biologisk mangfold i og rundt murene er særegent og må tas hensyn til under arbeid med disse.

Steingjerdene har vært gjenstand for restaurering i flere omganger i regi av Agder fylkeskommune. Tradisjonshåndtverker Eystein Greibroek og Ragg AS har stilt opp. Resultatene taler for seg sjølv. Foto: Anders Oppegård (før) og Oskar Puschmann (etter).

ØKONOMI

Furøya IKS får et årlig driftstilskudd på kr 400.000,- fra hver av våre to eiere, Tvedestrand kommune og Agder fylkeskommune. Dette beløpet er søkt indeksregulert fom 2023, da dette ikke er blitt gjort tidligere ihht selskapsavtalen mellom eierpartene.

Den nasjonale ordningen for utvalgte kulturlandskap i landbruket (UKL) har åpnet opp muligheter for tilskudd til både investeringer og drift/skjøtsel. Siden 2018 så har Furøya fått fra kr 300-600.000,- i årlig tilskudd. Dette er kjærkomne midler som kommer bygg og landskap til gode.

Utleie av soveplasser gjøres av dnt, der Furøya IKS har en avtale om at overskuddet deles mellom partene. Dette er beløps som stadig blir større ettersom destinasjonen Furøya blir mer kjent. Mange besøkende kommer også igjen. Disse beløpene vil variere fra år til år, i 2022 utgjorde dette ca. kr 60.000,-.

Hovedhuset leies hvert år ut til restaurantdrift for kr 120.000,-. Siden 2018 har Vertshuset Tvedestrand AS hatt drift her, etter en åpen konkurranse. Bygget har vært gjennom store investeringer, og fremdeles er det årlige forbedringer som må til for å holde en forsvarlig restaurantdrift.

Bryggeavgift tas inn for overnatting ved flere av Furøyas brygger. Slik får vi litt utskifting av båter på disse populære plassene, samtidig som vi får en inntekt. Litt i overkant av kroner 100.000,- kan vi forvente hvert år fra bryggeavgiften.

Flertallet av de store etterslepene på bygg er tatt igjen, men fremdeles gjenstår en del på begge låvene, og vi har et båthus som sårt trenger førstehjelp. Brygger, veimurer, hagemurer, slåttemark, steingjerder, brønner, kantsoner og veier trenger både investeringer og kontinuerlig pleie. I tillegg kommer vedlikehold som maling og reparasjoner på byggene. Det vil stadig dukke opp behov for å opprette nye prosjekter.

PRIORITERTE TILTAK

Bygningsvern

For vanlig vedlikehold har avdeling for kulturminnevern hos fylket utarbeidet en tilstandsvurdering for samtlige bygg på Furøya. Det er naturlig at vi skuler til denne på det generelle vedlikeholdet.

Hvor	Hva	Når
Alle bygg	Gjennomgang av elektriske anlegg og brannvern	2024
Forpakterbolig	Normalt vedlikehold	Gjennom perioden
Den Gamle Låven	Normalt vedlikehold.	Gjennom perioden
	Ferdigstille vest- og nordfasade med helt eller delvis ny kledning og alle nødvendige strøk med linoljemaling.	2023
	Klargjøre bygget til annet, formålstjenlig bruk. Her er lagret veldig mye forskjellig gjennom de siste tiår	2023/24
	Leiligheten rustes opp til å bli et mulig overnattingssted som kan tilbys hyttevert for dnt, arbeidere og andre.	2025
	Vurdere bytte av takteking fra takplater til mer tidsriktig tegl, samt beslag.	2026
Den Store Låven	Ferdigstille prosjektet «Den store låven»; kjøkken, møterom, wc i fjøset, wc og betalingsdusjer i møkkakjeller.	Innen utløp av 2025
	Finne trappeløsning for hovedinngang og rømningsvei i samråd med vernemyndigheter. Hovedinngang skal etterstrebe universell utforming.	2024/25
Hovedhuset	Bytte ut råttene bunnstokk i glassveranda, samt reparere gulv og vassheller mm. Drenere grunn på vestsiden av bygget.	2023
	Finne originale farger som er synlige på foto og male hele bygget. Reparere alt av beslag der det er mangler eller hull.	2024
	Ta av pipehatt og reparere evt skader på gammel pipe, samt takteking rundt denne.	2026
Gjestehuset	Normalt vedlikehold	Gjennom perioden
	Snu spikerslaget til rekkverk slik at vannfelle hindres	2023/24

	Finne originale farger som er synlige på foto og male hele bygget.	2024
	Renske opp svalgang under verandaene, slik at belegningsstein kommer frem igjen.	2025/26
Marens hus	Normalt vedlikehold	Gjennom perioden
	Restaurere dårlige vinduer.	2025
	Vurdere bytte av takteking fra takplater til mer tidsriktig tegl, samt beslag.	2026
Jordkjelleren	Sette inn dør Hindre beitedyr på taket.	2023
	Normalt vedlikehold	Gjennom perioden
Båthuset	Hogst av trær som utgjør en fare for bygget.	2023
	Prosjekt: Avklare fremtidig bruk av bygget. Bygget kan benyttes som et utendørs kulturbygg med informasjonstavler om kulturlandskap, beitedyr, naturtyper, botanikk geologi etc., kombinert med benker til spising og annen rasting, samt kroker til hengekøyer for besøkende. Behov for fast dekke i tilfelle.	2023/24
	Må gjøres: Heve fundamenter, bytte ut dårlig treverk, grave bort masser oppetter øst/nordvegg, tette tak, ny kledning enkelte steder og reparere vinduer og dører/porter. Må søkes dispensasjon for alle endringer fra dagens bygg.	2024
Annet	Flere brønner kan renskes/graves fri for fyllmasser. Det vil i tilfelle være nødvendig med brønnhus av en tidsriktig karakter og låsbart lokk.	2025/26
	Brønnhuset opp ved Den store låven bør restaureres; fornye fasade og sette inn dør.	2025/26

Opplevelser og kvalitet

Hvor	Hva	Når
Hageanlegg	<p>Frukttrær i den øvre delen av hageanlegget er så gamle at de dør. Her kan det reetableres en frukthage med de gamle sortene som fantes i mange sørlandshager for 100 år siden, brakt med hjem fra Europa av sjøfolk. Prydbusker og stauder kan også bli en del av et slikt prosjekt, spesielt omkring Hovedhuset. Som kilder kan det benyttes historiske bilder og hageplanen til Asplan Viak fra 1995.</p> <p>Belegningsstein/gatestein bør frem i dagen igjen. Svalgangen på Gjestehuset kan være en grei start, kanskje kan det være en grei jobb for sommeransatte. Areal mellom husene kan være aktuelt ifbm UU-utforming.</p>	<p>2024 og utover</p> <p>Innen 2026</p>
Turstier	Må opprettholdes og vedlikeholdes.	Kontinuerlig
Formidling	<p>Det må avsettes arealer til formidling av historie, fag og kystkultur på Furøya. Dette må i stor grad skje innendørs, slik at ikke uterommene blir pepret med skilt o.l.</p> <p>Noe info kan gis utendørs også, men det skal nå satses på mer konsentrert informasjon inne på begge låvene og evt Båthuset. Den gamle låven og Båthuset vil kunne gjøres åpent og tilgjengelig stort sett hele sesongen. Båthuset står åpent hele året.</p>	<p>Kontinuerlig</p> <p>2023 og videre</p>
Kunst	<p>For å bli en arena for kunst og kultur så må det også satses på dette.</p> <p>Agder Kunstsenter har startet opp noen kunstpunkt i vår region, og de har signalisert at Furøya kan være en aktuell lokasjon for et kunstpunkt, muligens i sammenheng med en satsning øst i Agder. Marens hus peker seg spesielt ut som residens, om dette blir aktuelt. Andre etasje i Den Gamle Låven kan fungere godt som både arbeids- og utstillingsrom. Styret må også vurdere om det skal følge med et arbeidsstipend. Slik vil Furøya kunne få utstillinger av høy kvalitet. Agder Kunstsenter kan stå for administrering av kunstnere; utvelgelse, oppfølging etc.</p>	<p>Kontinuerlig</p> <p>Utredes 2023/24</p>
Arrangement	Furøya er en ypperlig lokasjon for arrangementer, slik som konserter, politiske ungdomsarrangement, speider, Røde kors, forskjellige faggrupper etc. Spesielt interessant for Furøya vil være å kunne	Kontinuerlig

	tiltrekke fagmiljøer som kan relateres til noe av tradisjonsarbeidet vi selv gjør og til kystkultur generelt.	
Den Gamle Låven	<p>Øverste etasje i Den gamle låven har nå blitt utvalgt til å være dagsbesøksenter på Furøya. Her må det ryddes fritt for mye lagrede gjenstander, slik at vi kan formidle Furøyas spesielle historie her inne. Noen av gjenstandene vil være fine å vise frem i låvene, her må det gjøres en jobb for å finne det som er mest relevant.</p> <p>Et eller to av rommene i Den gamle låvens andre etasje kan også benyttes som dagsåpent utstillingsrom og arbeidsrom for kunstnere, spesielt om punkt over vedr Marens hus blir aktuelt.</p>	2023 og utover
Den Store Låven	Dette bygget kan benyttes til allsidige kulturaktiviteter; eksempelvis visekvelder, bokbad, enkle forestillinger, foredrag/fagdager mm. Mangler fremdeles kjøkken, men dette planlegges å bli ferdigstilt tidlig i denne perioden. Det vil kreve kontinuerlig arbeid med å bygge opp byggets renommé som et velfungerende kulturhus.	kontinuerlig
Badestrender	<p>Vedlikehold av badestrendene må gjøres hvert år. Vi raker og rydder slik at disse er innbydende og fri for glasskår.</p> <p>Prosjekt: I flere år har vi hatt badebøyer inne ved bryggeanlegget. I og med at det stadig kommer flere besøkende, så er ikke dette helt forenlig med god sikkerhet.</p> <p>Et strandområde sør for Marens hus er fra før av fylt ut med knuste takstein. Dette er egentlig en fin strand, og vil kunne bli ypperlig mtp beliggenhet og størrelse. Innenfor perioden skal det søkes dispensasjon fra rette instanser for å se om vi kan få til å etablere en fin sandstrand her. Det må antakelig kjøres bort en del masser, og tilføres en del sand. Et alternativ, eller supplement, kan være stranda mellom Båthuset og Panamakanalen.</p> <p>Opprydding på strender som har fått tilført masser og duk; Saulebukta, Hestodden og stranda ved Gjertrudsund. Må søkes og/eller avklares med rette myndigheter.</p>	<p>Hvert år</p> <p>2024/25</p> <p>2026</p>
Lek/aktivitet	Volleyball. Nett og ballkasse.	2023/24

	Frisbeegolf. Utkast, kart og kurver (9 stk.). Mulig med midler gjennom forvaltningsplan for statlig sikrede friluftsområder.	2023/24
--	--	---------

Kommunikasjon

Hvor	Hva	Når
Hjemmeside	<p>Holde hjemmesiden oppdatert og aktuell. Hjemmesiden mangler god informasjon om UKL, dette må på plass snarest med UKL logo.</p> <p>Før- og etterbilder av gjennomførte prosjekter bør vurderes for hjemmesiden.</p>	Kontinuerlig
Skilting	Skilt som viser at Furøya er en del av ordningen for utvalgte kulturlandskap i landbruket. UKLs grafiske profil må benyttes.	2023/24
Media	<p>Aktivt forhold til lokalavis. Støre aviser kan være aktuelle for enkelte temaer.</p> <p>Sosiale medier bør brukes mer. Terskelen her er at dette er ganske tidkrevende og holde oppdatert.</p> <p>UKL-sekretariatet utarbeider nyhetsbrev fire ganger i året (Riksantikvaren) og en eksempelsamling (Landbruksdirektoratet). Furøya må bidra med stoff og eksempler til disse.</p>	Kontinuerlig
«under arbeid»	Under utførelse av diverse arbeider på Furøya, så bør det stå et lite skilt som kort forteller hva som foregår. Osp som ringbarkes kan fort se ut som hærverk, eller restaurering av eng kan gi lite mening. En liten merknad kan vekke interesse hos forbipasserende.	Kontinuerlig

Transport og tilgjengelighet

Hvor	Hva	Når
Taxibåt/badebåt	Furøya har fom. 2022-sesongen fått et lenge etterlengtet tilbud med rutebåt/badebåt fra havna i sentrum og ut til Furøya. Furøya IKS bør se på hva som kan legges til rette for å opprettholde denne tjenesten.	Hele perioden

Universell utforming	<p>Utarbeide en overordnet plan for å forbedre tilgangen mtp UU på Furøya.</p> <p>Fokuset skal være på tilgjengeliggjøring av restaurant og wc, samt Den store låven.</p> <p>Muliggjøre adkomst til terrasse i hageanlegget ved større arrangementer. Vingemur er allerede restaurert og vil fungere som en rampe.</p>	<p>Høst 2023</p> <p>Innen 2026</p> <p>Innen 2026</p>
Veivedlikehold	Etterslepet av veivedlikehold begynner å gjøre seg gjeldende, spesielt med økt bruk og skjøtsel av begge øyene. Det må avklares hvilke masser som kan benyttes og hvordan vedlikehold skal utføres mtp oppbygning av veikropp. Noen av veiene må sees i sammenheng med punkt om universell utforming ovenfor.	2023 og fremover

Kulturlandskapet

Hvor	Hva	Når
Naturtyper	<p>Følge rapport 2013 av Bioforsk «Kulturlandskapet på Furøya og Hestøya – Skjøtelsesplan for artsrike slåttemark, rike strandberg, strandeng og hagemark»</p> <p>Følge rapport 2022 av Biofokus «Skjøtelsesplan for Furøya – Oppfølging av tradisjonell slåttemark som utvalgt naturtype».</p> <ul style="list-style-type: none"> - Restaureringstiltak, kapittel 2.8 - Skjøtselstiltak, kapittel 2.9 <p>Årlig blomsterskuddtelling av grov nattfiol og perleforglemmegei tas med i årsmelding.</p> <p>Registrering av insekter i området vurderes.</p>	2023 og utover
Hogst	<p>Ferdigstille store hogster ifbm restaureringer av slåttemark</p> <p>Kantsoner slåttemark ihht skjøtelsesplaner Både dugnadsbasert og via rammeavtale.</p> <p>Hogst i og rundt rennegarder slik at disse ikke forringes ytterligere.</p>	<p>2023/24</p> <p>2023 og utover</p> <p>2024 og utover</p>
Steingjerdene	Steingjerdekurs har vært populært tidligere og er absolutt ønskelig at skal komme i gang igjen. Tidligere	2024 og utover

	<p>var det fylket som holdt disse kursene. UKL-midler vil være mulig.</p> <p>Ved arbeider med restaurering av steingjerder, utover kurs, så vil rennegardene bli prioritert.</p>	Etter hogst
Steinmurer	<p>Hagemurer foran Forpakterboligen og Den gamle låven må restaureres.</p> <p>Veimurer ifra hovedbrygga og opp til Den store låven må vurderes ifbm en evt. opprusting av veidekket.</p> <p>Veimuren og stabbesteina ut til dampskipsbrygga må repareres. Partier mot Panamakanalen må repareres samtidig.</p> <p>Ellers så må kritiske skader på veimurer repareres fortløpende.</p>	<p>2026</p> <p>Etter 2026</p>
Steinbrygger	<p>Spesielt tre brygger gjør seg gjeldende for restaurering (må detaljplanlegges):</p> <p>Foran husene Bolverk og bakfylling ca. 80 lm. Eksisterende brygge foran Gjestehuset bør løftes med en stokk og få et egnet topplag i bakkant, slik at masser ikke vaskes ut. Bør ses i sammenheng med UU-utforming av underlag i bryggeområdet.</p> <p>Dampskipsbrygga Drifts- og besøksbrygge. Frakt til/fra, større skuter kan muligens forøyes her.</p> <p>Margits brygge Drifts- og besøksbrygge. Eksempelvis til skyssbåttrafikk ifbm arrangementer for å avlaste hovedbrygga, frakt av ved av øya mm.</p>	<p>2026</p> <p>Etter 2026</p> <p>Etter 2026</p>
Tennisbanen	Må holdes fri for torv. Sommerhjelp kan feie denne årlig. Bruk av banen, evt. tilrettelegging, bør sees på ila perioden; lek/balls spill, oppholdsplass med grill etc. kan være mulig bruk. Restaurering av banen kan bli aktuelt, men må i tilfelle vurderes av fagkyndige.	2023 og utover
Redskapsbu	Lagring av redskap og kjøretøy for den frivillige og dugnadsbaserte foreningen Furøyas Venner. Må avklares og evt planlegges i tett samråd med vernemyndigheter.	Utredes 23/24

Samarbeidspartnere

Benyttet de siste fem åra:

Statsforvalteren har en aktiv rolle inn mot ordningen for utvalgte kulturlandskap.

Agder fylkeskommune er medeier av Furøya IKS og har en aktiv rolle som forvalter av bygg og anlegg som saksbehandler for alle tiltak. Spesielt bygnings- og fartøyvernssenteret i Risør må trekkes frem med sine kompetente og tilgjengelige ansatte.

Aust-Agder Turistforening har utleie av Gjestehuset og Forpakterboligen som en del av deres satsning på kystledhytter. Dette blir stadig mer populært og kjent i friluftslivet.

Vertshuset AS har kontrakt på drift av sommerrestaurant i Hovedhuset.

Furøyas Venner er en ideell, non-profit dugnadsforening som jobber for å videreutvikle og vedlikeholde Furøya. Furøya IKS kommuniserer godt med foreningen og arbeidet som legges ned er virkelig uvurderlig.

Kystkulturuka, to dager med konserter og annet i hageanlegget.

Lyngmyr ungdomsskole har årlig 2-dagers tur med overnatting.

Andre skoler og barnehager har vært på dagsturer.

- **Målsetningen er at alle skolene i distriktet skal benytte Furøya.**

Tvedestrand kommunes personalforening benytter Marens hus og vedlikeholder dette.

RAGG AS har beiteavtale på Furøya/Hestøya der villsauer og kystgeiter beiter etter beite- og gjerdeplan. De har også vunnet fireårig rammeavtale for landskapspleie og benyttes nå i flere prosjekter der de er faglig spesialisert. RAGG AS kjører p.t. også «badebåt» frem og tilbake fra Furøya til Tvedestrand havn.

Sollie Bygg AS har vunnet rammeavtale på tradisjonssnekring for Furøya. De innehar en stor mengde med kunnskap og erfaring i sitt fag.

Sørlandets Maritime Båtselskap AS er aktuelle ifbm transport av mennesker til og fra øya, spesielt under arrangement.

Andre aktuelle samarbeidspartnere for enkeltstående arrangementer:

Bokbyen

Kulturskolen Øst i Agder

Den Kulturelle Skolesekken

Den Naturlige Skolesekken

Frivilligsentralen

Byløft (steds-/byutvikling)

Museene i Tvedestrand

Historielaget

Friluftsrådet Sør

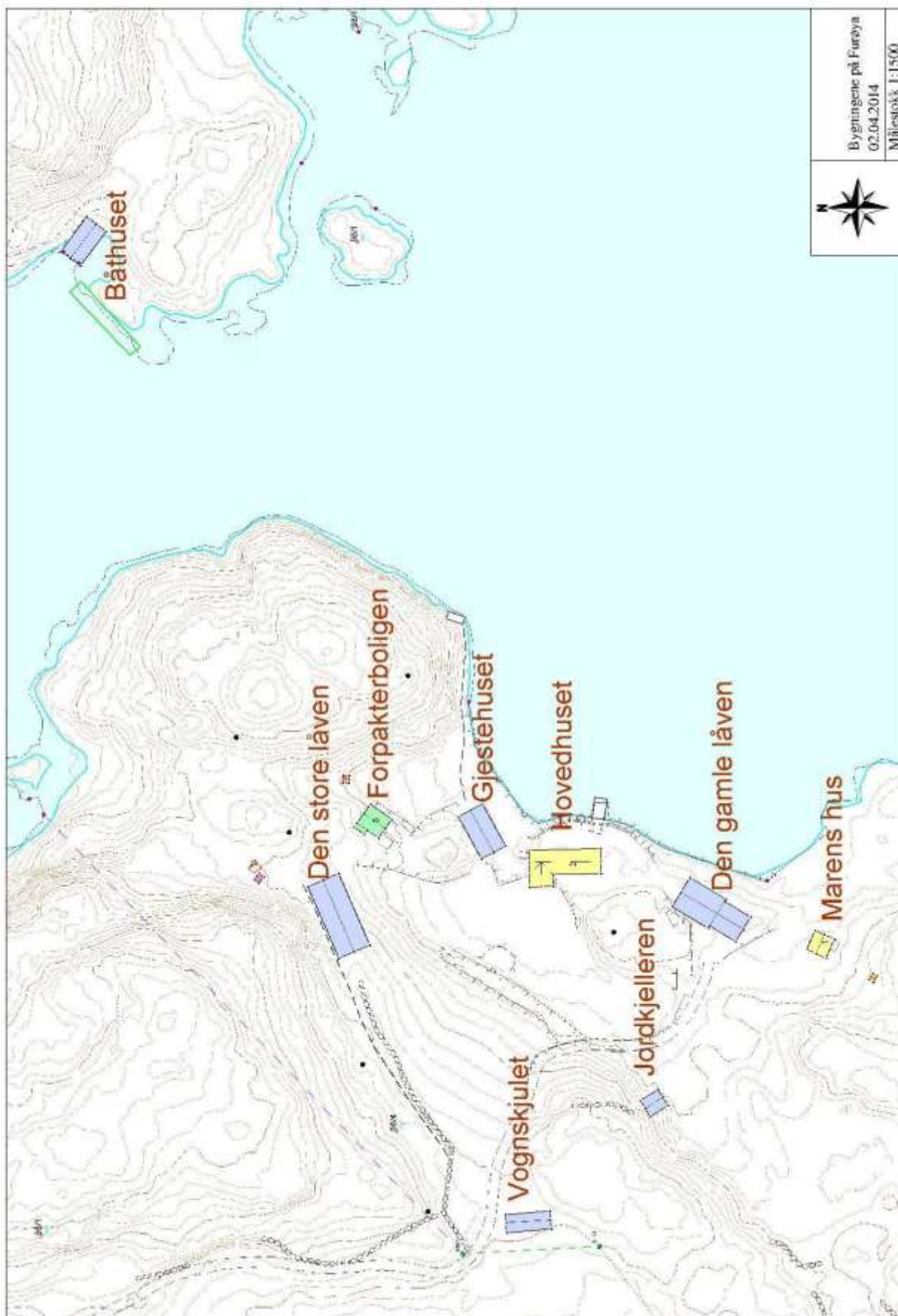
Visit Sørlandet

Holt Bygdekvinneag

DDD dansestudio
Tvedestrand Næringsforening
Lokale hagelag
Kulturklubben
Galleri Sagesund
Agder Kunstsenter
Bygningsvernsenteret
Tvedestrand motorbåtforening
Tvedestrand seilforening

Kartutsnitt over bygningene på Furøya

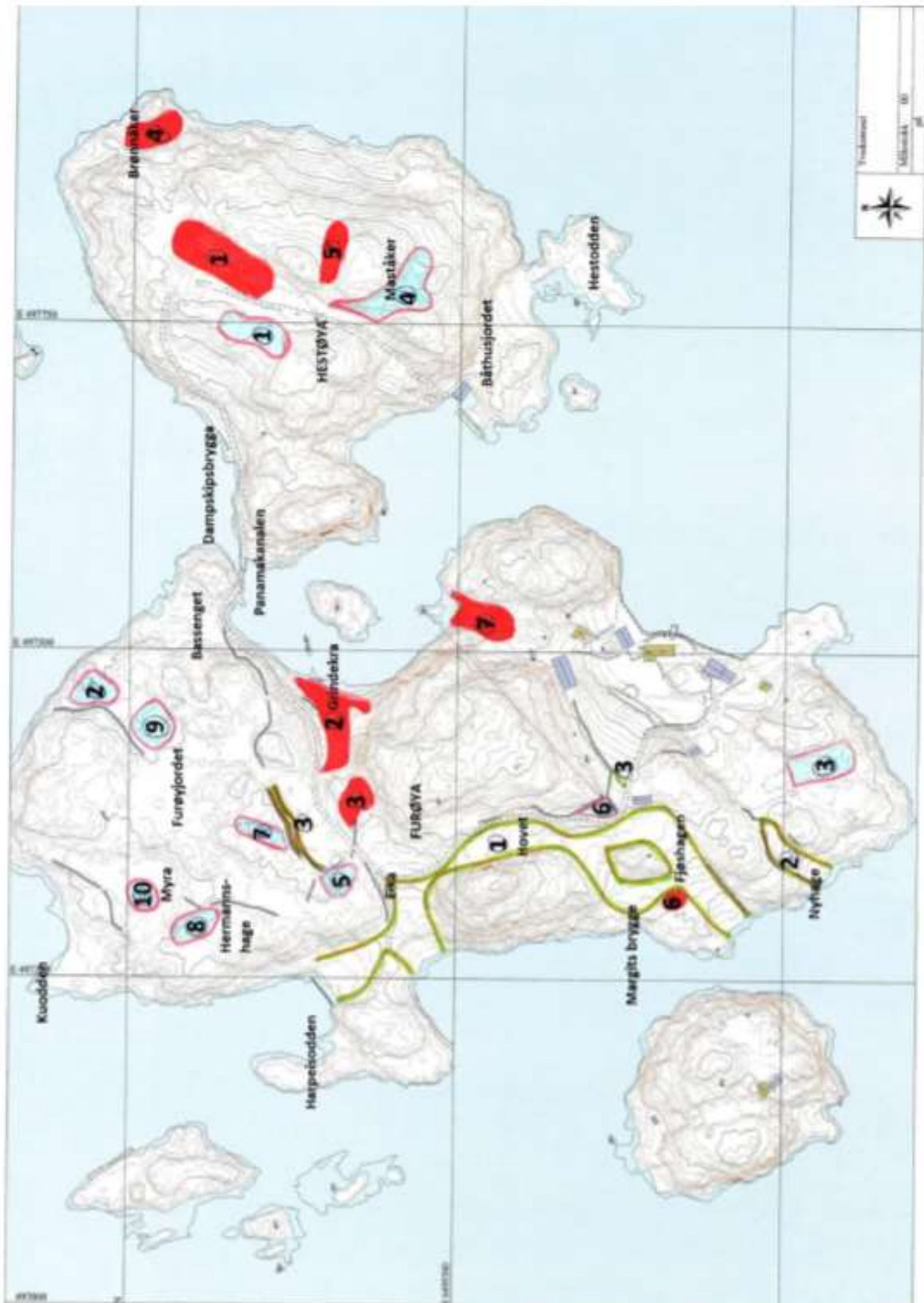
Stedsnavn på Furøya

Skjøtselssoner

Skjøtselssoner i [Biofokus rapport 2022-047](#)

Figur 6. Kart viser områder hvor det anbefales ulike restaureringstiltak på Furøya og Hestøya i Tvedestrand kommune. Røde felter er innførte treslag som skal hugges, grønne linjer er jordekanter og rennegarder som skal ryddes, blå felter i rødt markering er områder som skal hugges og tynnes. Nummerering henviser til teksten.

Skjøtselssoner i [Bioforsk Rapport nr 160 2013](#)